

דְּבַר אַחַר אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מַה פְּתִיב לְמַעְלָה מִן הָעֲנִינִן, רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים, וּכְתִיב בְּתַרְיָה אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהִנְשָׂמָה יוֹשֶׁבֶת וְנִזְוֹנֶת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. דָּאָמַר רַבִּי תַנְחוּם, לְבוּשׁ הַנְּשָׂמָה לְעוֹלָם הוּא אֹר זוֹהַר שֶׁלְמַעְלָה מִכְפָּסָא הַכְּבוֹד הוּא, שְׁנֵאמַר (תהלים צו יא) אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמִיחָה. וְכְתִיב (ישעיה ס יט) וְהָיָה לְךָ ה' לְאוֹר עוֹלָם. וְלֹא מְלֶאכֶּה וְלֹא כֶסֶף הַכְּבוֹד. וְדוֹד אָמַר (תהלים כז א) ה' אוֹרִי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא.

וְאוֹרָא הָא, פִּי הָא דָּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמַתוּ שֶׁל צַדִּיק נִיטְלָה מֵאוֹר כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנִכְנָסֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִי זָכְתָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה, אֵינּוּ דִין שְׂיִתּוּסָף לָהּ יוֹתֵר אֹר מִמָּה שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לִיכְנָס בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִמִּי מִקִּבְּלַת אוֹתוֹ הָאוֹר, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶלְמָלָא מִקְרָא פְתוּב אִי אֶפְשָׁר לְאוּמְרוּ, דְּכְתִיב אֶל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ, אֲנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה, בְּשִׁבִיל שְׂשֻׁכְרָךְ הַרְבֵּה מְאֹד.

דְּבַר אַחֵר שְׂשֻׁכְרָךְ הַרְבֵּה מְאֹד, יֵשׁ לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה מְאֹד, עַל שֶׁהָיָה לְךָ בְּרֵאשׁוֹנָה. וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת א' מִשְׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשֶׁה. פִּי הָא דִתְנִן, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֵאשׁ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵיזְהוּ, זֶה אוֹת ה"א, כַּאֲשֶׁר בְּרֵא שְׁמַיִם וָאָרֶץ, דְּכְתִיב בְּהַבְּרָאָם, בְּה"א בְּרָאָם.

הָדָא הוּא דְכְתִיב, וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם. לְהִיּוֹת הַנְּשָׂמָה שְׁלִימָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת וְהַטּוֹב, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סד ג) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכֵּה לוֹ (דף ג ע"א).

דְּבַר אַחֵר, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מַה פְּתוּב לְמַעְלָה מִן הָעֲנִינִן? רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים. וְכְתוּב אַחֲרָיו אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהִנְשָׂמָה יוֹשֶׁבֶת וְנִזְוֹנֶת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. שְׁאָמַר רַבִּי תַנְחוּם, לְבוּשׁ הַנְּשָׂמָה לְעוֹלָם הוּא אֹר זוֹהַר שֶׁלְמַעְלָה מִכְפָּסָא הַכְּבוֹד הוּא, שְׁנֵאמַר (תהלים צו יא) אֹר זְרוּעַ לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שְׂמִיחָה. וְכְתוּב (ישעיה ס יט) וְהָיָה לְךָ ה' לְאוֹר עוֹלָם. וְלֹא מְלֶאכֶּה וְלֹא כֶסֶף הַכְּבוֹד. וְדוֹד אָמַר (תהלים כז א) ה' אוֹרִי וְיִשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא.

וְהוֹרָךְ זֶה כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמַתוּ שֶׁל צַדִּיק נִטְלָה מֵאוֹר כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנִכְנָסֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִם זָכְתָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה - אֵינּוּ דִין שְׂיִתּוּסָף לָהּ יוֹתֵר אֹר מִמָּה שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה לִיכְנָס בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִמִּי מִקִּבְּלַת אוֹתוֹ הָאוֹר? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶלְמָלָא מִקְרָא פְתוּב, אִי אֶפְשָׁר לְאוּמְרוּ, שְׂכְתוּב (בראשית טו) אֶל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לְךָ, אֲנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה? בְּשִׁבִיל שְׂשֻׁכְרָךְ הַרְבֵּה מְאֹד.

דְּבַר אַחֵר, שְׂשֻׁכְרָךְ הַרְבֵּה מְאֹד - יֵשׁ לְךָ שְׂכָר הַרְבֵּה מְאֹד, עַל שֶׁהָיָה לְךָ בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאוֹר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשֶׁה. פִּי הָרִי שְׁנִינּוּ, עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֵאשׁ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק לְעוֹלָם הַבָּא. וְאֵיזְהוּ? זֶה אוֹת ה"א, כַּאֲשֶׁר בְּרֵא שְׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׂכְתוּב (בראשית ב) בְּהַבְּרָאָם, בְּה"א בְּרָאָם. זֶהוּ שְׂכְתוּב (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם, לְהִיּוֹת הַנְּשָׂמָה שְׁלִימָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת וְהַטּוֹב. זֶהוּ שְׂכְתוּב (ישעיה סב) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְכֵּה לוֹ.

רבי יהודה בן פזי היה לו האריס
ההוא, והיה מצער אותו. באו
לפניו רבי זירא ורבי אבא. אמרו
לו: מה עושה מר עם אריסו?
אמר להם: פשהאיש גונב, בעל
השמש זהיר עליו זהרו. אמרו
לו: לא מעין אדוני בדכריו? אמר
להם: ומה אעשה, והוא מצער
אותי. אמרו לו: יפרד אדוני ממנו
וירוח לך.

בעודם יושבים, אמרו לו: לא
לזה באנו אליך, אלא יאמר לנו
מורנו, השבטים בני יעקב מה
הם לעולם הבא? אמר להם
הקדוש ברוך הוא: העלה אותם
לישיבת הרקיע, וכל נשמת צדיק
שעולה, הם מעידים על מעשיה.
זהו שכתוב (תהלים קכב) ירושלים
הבנויה, זו ירושלים של מעלה.
ששם עלו שבטים שבטי יה עדות
לישראל, כדי להעיד על כל צדיק
וצדיק מישראל. ולמה? להיות
כלם מודים ומברכים לשמו. זהו
שכתוב, עדות לישראל להדות
לשם ה'. וכל אחד ואחד מפיר
את שלו ומשתבח ואומר: רבנו
של עולם, ראה מה הנחתי בארץ,
וזהו להדות לשם ה'.

והינו ששנינו, כל צדיק וצדיק יש
לו מדור לפי כבודו ולפי הראוי
לו. מי שבא מראובן, שם מדורו
עם הצדיקים מן ראובן, וכן כל
שבט ושבט. ומי שהוא גר
מאמות העולם ונתגיר, מדורו
במדור של גרים. והשבטים
עומדים לעדים לכל צדיק וצדיק.
זהו שכתוב ששם עלו שבטים
שבטי יה עדות לישראל להדות
לשם ה'.

אמר רבי יהודה, נשמתו של
צדיק יודעת ומכרת לעולם הבא
מה שאינו יודע ומפיר מלאך
המשרת. זהו שכתוב (ישעיה א)
אמרו צדיק פי טוב, פי טוב

רבי יהודה בן פזי, היה ליה ההוא אריסא,
והיה קא מצער ליה, אתו לקמיה ר' זירא
ור' אבא, אמרו ליה מאי עביד מר באריסיה.
אמר להון גברא פי גניב, מאריה דשמשא
זזהר עליה זיהרא. אמרו ליה, לא לעיין מר
במליה. אמר להו, ומה אעביד והוא מצער
לי. אמרו ליה, יתפרש מר מיניה, ויתהני לך.
עד דהוו יתבי, אמרו ליה לאו להאי אתינא
גבך, אלא לימא לן מר, השבטים בני
יעקב, מה אינון לעלמא דאתי. אמר להו,
קודשא בריך הוא סליק להו למתיבתא
דרקיעא, וכל נשמתא דצדיק דסליק, אינון
סהדין על עבדוי.

הדא הוא דכתיב, (תהלים קכב ג) ירושלים הבנויה,
זו ירושלים של מעלה. ששם עלו
שבטים שבטי יה עדות לישראל, כדי להעיד
על כל צדיק וצדיק מישראל. ולמה, להיות
כלם מודים ומברכים לשמו. הדא הוא דכתיב,
עדות לישראל להדות לשם ה'. וכל אחד
ואחד מפיר את שלו ומשתבח ואומר, רבנו
של עולם ראה מה הנחתי בארץ, וזהו להדות
לשם ה'.

והינו דתנן, כל צדיק וצדיק יש לו מדור לפי
כבודו, ולפי הראוי לו. מאן דאתי
מראובן, שם מדורו עם הצדיקים מן ראובן,
וכן כל שבט ושבט. ומאן דהוא גר מאומות
העולם ונתגיר, מדורו במדור של גרים.
והשבטים, עומדים לעדים לכל צדיק וצדיק.
הדא הוא דכתיב, ששם עלו שבטים שבטי
יה עדות לישראל להדות לשם ה'.

אמר רבי יהודה, נשמתו של צדיק, יודעת
ומכרת לעולם הבא, מה שאינו יודע
ומפיר מלאך המשרת. הדא הוא דכתיב, (ישעיה

ג) אָמרו צַדִּיק פִּי טוֹב, פִּי טוֹב מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרֵת. וְכַתִּיב (תהלים צו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְלִישְׁרֵי לֵב שְׂמֵחָה.

מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרֵת. וְכַתִּיב (תהלים צו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְלִישְׁרֵי לֵב שְׂמֵחָה.

רַבִּי אֲבָא פִּתַח וְאָמַר, (מיכה ז טו) פִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת, זְמִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְד פּוֹרְקָנָא לְבָנוּי, פְּאִינוּן יוֹמִין דְּשַׁלַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לְיִשְׂרָאֵל, וְאַלְקֵי פְּאִינוּן מְכַתְּשִׁין לְמִצְרַיִם, בְּגִינֵיהוּן דִּישְׂרָאֵל.

רַבִּי אֲבָא פִּתַח וְאָמַר, (מיכה ז טו) פִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת. עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת גְּאֻלָּה לְבָנוּי פְּאוֹתָם הַיָּמִים שְׁשַׁלַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהַלְקָה בְּאוֹתָם הַמַּכּוֹת אֶת הַמִּצְרַיִם בְּגִלְל יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, מַה בֵּין פּוֹרְקָנָא דָּא, לְפּוֹרְקָנָא דְּמִצְרַיִם. פּוֹרְקָנָא דְּמִצְרַיִם הָוָה, בְּחַד מְלֻכָּא וּבְמַלְכוּתוֹ חַד. הָכָא, בְּכָל מַלְכִין דְּעַלְמָא, וּבְכָל מַלְכוּתָא דְּעַלְמָא. וְכַדִּין אֲתִיְיָקֵר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל עַלְמָא, וּבְכָל אֲרַעָא, וַיִּנְדְּעוּן פְּלָא שׁוּלְטָנְתִּיָּה דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל עַלְמָא, וְכַלְהוּ יְלִקוּן בְּמַכְתְּשִׁין עֵילְאִין עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דִּי סִרְבוּן בְּהוּן בִּישְׂרָאֵל.

בָּא וִרְאָה מַה בֵּין הַגְּאֻלָּה הַזֶּה לְגְאֻלַּת מִצְרַיִם. גְּאֻלַּת מִצְרַיִם הָיְתָה בְּמִלְךְ אֶחָד וּבְמַלְכוּת אַחַת, וְכַאֵן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם וּבְכָל מַלְכוּת שְׁבַעֵוֹלָם, וְאִזּוּ יִתְכַבֵּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם וּבְכָל הָאֲרָץ, וַיִּדְעוּ כָּלֵם אֶת שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם, וְכָלֵם יְלִקוּ בְּמַכּוֹת עֵלְיוֹנוֹת עַל כָּל אַחַת שְׁפִימִס, מִשׁוּם שְׁסָרְבוּ בִּישְׂרָאֵל.

וְכַדִּין אֲתִיְיָקֵר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, פְּמָא דְּכַתִּיב, (זכריה יא ט) וְהָיָה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאֲרָץ. כַּדִּין פְּלָהוּ יִתְנַדְּבוּן בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה טו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחֲיֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לָּהּ. כַּדִּין יִזְדַּמְנוּן אַבְהֵן בְּחַדְוָה, לְמַחְמֵי פּוֹרְקָנָא דְּבִנְיָהוּ בְּמַלְקֵדְמִין. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (מיכה ז טו) פִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת.

וְכַשִּׁידְעוּ אֶת שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּכַתִּיב (זכריה יב ב) וְהָיָה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאֲרָץ, אִזּוּ כָּלֵם יִתְנַדְּבוּ עִם יִשְׂרָאֵל לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׁכַתִּיב (ישעיה טו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אַחֲיֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לָּהּ. וְאִזּוּ יִזְדַּמְנוּן הָאֲבוֹת בְּשִׂמְחָה לְרֵאוֹת אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵיהֶם כְּמוֹ מִקְדָּם. זְהוּ שְׁכַתִּיב פִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת.

פְּרַשְׁת וִירָא

פְּרַשְׁת וִירָא

וְאַבְרָהָם הָיָה יְהוָה: יְהוָה בְּגִימְטְרִיָּה שְׁלִשִׁים. זְמַנָּא חַד נְפִיק ר' שְׂמַעוֹן, וְחָמָא עַלְמָא דְּחֻשִׁין וְאַפִּיל, וְאַסְתַּתֵּם נְהוּרִיָּה. אָמַר לִיָּה לְרַבִּי אֲלַעְזָר בְּרִיָּה, תָּא וְנַחֲזִי מַה בְּעָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אֲזִלוּ, וְאַשְׁפַּחוּ חַד מְלֹאכָא, דְּדָמֵי לְטוֹרָא רַבְרָבָא, וְאַפִּיק תְּלַתִּין שְׁלֵהוּבִין דִּנְוָרָא מְפוּמִּיָּה.

וְאַבְרָהָם הָיָה יְהוָה (בראשית יח) - יְהוָה בְּגִימְטְרִיָּה שְׁלִשִׁים. יוֹם אֶחָד יָצָא רַבִּי שְׂמַעוֹן וְרָאָה עוֹלָם חָשׂוּף וְאַפִּיל, וְנִסְתַּתֵּם אוּרוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלַעְזָר בְּנוֹ, בָּא וְנִרְאָה מַה רוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הִלְכוּ וּמִצְאוּ מְלֹאךָ אֶחָד שְׂדוּמָה לְהַר גְּדוֹל, וּמוֹצִיא שְׁלֵהוּבּוֹת אֵשׁ מִפְּיּוֹ. דְּדָמֵי לְטוֹרָא רַבְרָבָא, וְאַפִּיק תְּלַתִּין שְׁלֵהוּבִין דִּנְוָרָא מְפוּמִּיָּה.